

Romano hangos

13.

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 14 • ČÍSLO 9 • VYŠLO 2. ČERVENCE 2012

zprávy

LEOPOLDOV – Strážník Milan Juhász, který v polovině června v Hurbanovu zastřelil tři lidi, už sedí ve věznici v Leopoldově. Juhászovi hrozí až doživotní trest. V Hurbanovu hlídkují policisté, protože panují obavy z nepokojů. Místní Romové po střelbě vyhrožovali, že připravují mstu. Policie také hlídá dům střelce v obci Svätý Peter, kde žije jeho žena a dvě dcery.

PRAHA – Drábkův úřad začíná rozdávat sKarty pro příjemce sociálních dávek. Mají to být karty České spořitelny (ČS). Zástupci osob se zdravotním postižením požádali soud, aby placení touto kartou zastavil. ČS by si mohla účtovat 40 Kč za jedno posláné složenky. Václav Krása, předseda sdružení zdravotně postižených říká, že je zcela nepřijatelné, aby si potřebný platil za to, že mu stát posílá pomoc. Projekt má i mnoho dalších kritiků. Ministerstvo práce a sociálních věcí však tvrdí, že spolupráce s bankou (ČS) přinese státu úsporu minimálně 200 milionů ročně.

ÚSTÍ NAD LABEM – V kauze mačetového útoku v Novém Boru loňského roku padly obžaloby. Pět útočníků bylo obžalováno z pokusu vraždy, pokusu o ublížení na zdraví a z výtržnictví. Jeden obžalovaný uprchl. Při útoku byli zraněni tři lidé. Policie za to stíhá pět místních Romů. Připomínáme, že k útoku došlo loni 7. srpna z banální příčiny. Servírka restaurace Pivní pomoc v Novém Boru chtěla po dvou romských mladících legitimaci, protože hráli na automatech. Došlo k vulgárním urážkám mladíků, hosté mladíky vyvedli ven a ti povolali posily, které se přišly pomstít s pomocí mačet.

(www.romea.cz, kh)

V Hurbanovu pohřbili tři zastřelené Romy

HURBANOVO – Za přísných bezpečnostních opatření se konal v pátek 29. června pohřeb tří Romů, zastřelených městským strážníkem Milanem Juhásem. Juhász zastřelil Gabriela Lakatoše (44), jeho syna Mariána (19) a jeho zete Júliuse (24). Na pohřbu zněly romské písně. Ze všeho, co je známo se zdá, že šlo o vyřizování osobních účtů.

Foto: Internet

Horthyho kult v Maďarsku roste

BUDAPEŠŤ – Přišli v hojném počtu – váleční veteráni a krajně pravicoví politici, husaři na koních a „gardisté“ v maskáčích. Asi 1000 lidí se v červnu shromáždilo ve vesnici Csókakő, aby odhalili bronzovou bustu admirála Miklóse Horthyho, maďarského vládce v letech 1920 až 1944, napsala agentura AP.

Většina Maďarů sice považuje Horthyho za autoritáře, který zatáhl Maďarsko do zničujícího spoje-

nectví s Adolfem Hitlerem a který byl odpovědný za smrt statisíců maďarských Židů během holokaustu. Zatímco se ale Maďarsko snaží odvrátit recesi, rostou nacionalistické nálady.

Na síle nabývá hnutí, které považuje Horthyho za vlasteneckého hrdinu, jenž se vzepřel Sovětskému svazu a jenž se jen neochotně spojil s Hitlerem. Kritici tvrdí, že populistická vláda Viktora Orbána dělá jen velmi málo pro to, aby za-

stavila kult vznikající kolem tohoto válečného představitele.

„Chceme vyjasnit Horthyho roli v historii. Byl konzervativním, vlasteneckým a křesťanským politikem,“ řekl György Fűrész, starosta obce Csókakő. „Horthyho vzkaz pro nás je takový, že i ve zcela bezvýchodné situaci musíme dbát na zájmy národa a země.“

Orbánova vláda se většinou vyhýbá krajně pravicovým pokusům Pokračování na str. 2

z obsahu

Budoucnost „Bronxu“

David Oplatek o ghettu v Brně

strana 3

Patrikovi talent nechybí

Je mu teprve devět let a už dělá kung-fu

strana 5

Jak se dá využít sKarta

Sociální dávky od července jinak

strana 6

Soňa Pavelková: Jsem šťastná, že teď nežiju v Česku

Prarodiče **Soni Pavelkové** přišli do Prahy asi před 60 lety. Její otec se vyučil automechanikem a dneska se s dalšími členy rodiny věnuje obchodu s auty. Soňa má ještě šestiletou sestru Simonu, talentovanou na zpěv, tanec a kreslení. „Věříme, že bude v jednom z těchto směrů úspěšná,“ slibuje si Soňa. Celá její rodina zbožňuje hudbu. „Bohužel ale nikdo z nás, kromě mě, nemá hudební vzdělání,“ lituje.

Romština se doma u Pavelků používala, ale přímo se Soňou a její sestrou už rodiče tolik romsky nemluvili. Jak říká mladá Romka z Prahy, „chtěli, abychom měly nějaké základy, protože je to naše řeč, stejně jako čeština, ale netrvali na

tom abychom jim romsky odpovídaly“. Dneska se už Soňa pohybuje většinou mezi Romy, na rozdíl od dětství, kdy tomu bylo naopak. Problémy kvůli svému romskému původu Soňa trochu zažívala už na základní škole, ale jako dítě je tolik nevnímala: „Jednak moje matka není Romka, a proto moje romství není možná na první pohled tolik zřejmé. Navíc nejsem konfliktní člověk a taky děkuju Bohu, že mě takových situací ušetřil. Ne každý měl totiž takové štěstí jako já.“

Když se ale Pavelkovi přestěhovali do Teplic, nastoupila Soňa do školy, kde byly i zvláštní třídy. Překvapilo ji, když v těchto třídách viděla všechny svoje kamarády a ona

jediná byla v té „normální“ třídě. Tam se dostala kvůli výsledkům na své předchozí škole. Během tří měsíců na „nové škole“ ale Soňa začala propadat z šesti předmětů, a to i když, jak říká, patřila ve třídě ke špičkám. „No, po vysvědčení jsem okamžitě školu opustila. Učitelé byli proti zdejší velké komunitě Romů těžce zaujatí a ke svým romským žákům se chovali doslova odporně. To město se jmenuje Krupka,“ dodává Soňa. Co se týká oborů, nejvíce Soňu bavila hudební výchova, dějepis, zeměpis a angličtina.

O něco později studovala Ježkovu konzervatoř v Praze – obory zpěv, herectví a tanec. Jak ubezpečila Pokračování na str. 7

zaznamenali jsme

KLATOVY – Okresní soud vyměřil dvěma mužům podmíněné tresty za ložský útok na romskou rodinu v Nýrsku. Dvacetiletý Václav Boublik a čtyřiadvacetiletý Jiří Miškovici byli odsouzeni k osmnáctiměsíčnímu trestu s podmínkou na tři roky. Trest dostali za to, že nejprve slovně napadli romského chlapce a potom romskou rodinu před domem, kde bydlela, a to ženu a dospělého muže, kterého udeřili do obličeje a škrtili ho.

PRAHA – Veřejnost známkuje politické strany a ústavní instituce. Nejvíce jedniček dostal veřejný ochránce práv Pavel Varvařovský, s odstupem je dobře hodnocen i prezident Václav Klaus, samé pětky obdržely Věci veřejné. Každoročně před prázdninami takový průzkum dělá Centrum pro výzkum veřejného mínění. Politické strany byly hodnoceny takto: ČSSD 2,93, komunisté 3,39, ODS 3,84, TOP 09 3,85, Věci veřejné 5,0.

SANDANSKI – V pátek 29. června brzy ráno vybuchla před sídlem romské politické strany Euroroma ve městě Sandanski na jihozápadě Bulharska podomácku vyrobená trhavina. Explodovala kolem šesté hodiny raní v ruku Malina Ilieva (59), jednoho z romských kandidátů této strany v komunálních volbách, který se jal podezřelý předmět odklidit. Nálož mu zcela oddělila ruku od těla a byl posléze v kritickém stavu převezen do tamní nemocnice.

PRAHA – Student Metropolitní univerzity v Praze Robert Tonelli podal 25. června trestní oznámení na senátora ČSSD Pavla Lebedu. Impulsem k oznámení byl rozhovor, zveřejněný tentýž den serverem Parlamentnilisty.cz, kde senátor Lebeda tvrdí mimo jiné, že nemalou část romské populace charakterizuje „povalečství, příživnický způsob života se zneužíváním sociálního systému, neplatičství, neschopnost dlouhodobé práce, kriminalita, promiskuitní a incestní sexuální praktiky v komunitách, nedodržování všech základních norem a pravidel občanského života a soužití“.

(www.romea.cz, kh)

HRADEC KRÁLOVÉ – Zástupci Královéhradecké pobočky sdružení Romodrom byli pozváni na mezinárodní konferenci o ekonomickém a sociálním začleňování Romů. Konference se uskutečnila 21.–22. 6. v Bukurešti. Jejím cílem bylo posílení mezinárodního partnerství organizací zabývajících se integrací Romů. Na konferenci přijeli a poznatky ze své práce si vyměnili zástupci organizací z ČR, Slovenska, Maďarska, Polska, Rumunska, Ukrajiny a Moldavska.

(čh)

BRNO – Před třemi měsíci organizace IQ Roma servis zřídila vlastní charitativní a stipendijní program individuální podpory vybraných klientů, převážně mladých Romů – fond Gendalos (česky Zrcadlo). První tři měsíce přinesly zájem dárců, nové sympatizanty a první obdarované žadatele. Program Gendalos zaměřuje pozornost na mladé talentované lidi ve věku 10 až 26 let, kteří mohou získat finanční podporu na školní pomůcky a na poplatky spojené se studiem a školným na SŠ/VŠ, dále na vzdělávací aktivity rozvíjející jejich dovednosti, výměnné pobyty, stáže a inkluzivní volnočasové aktivity. Od konce března díky dárcům získal IQ Roma servis částku asi 40 000 korun.

(tp)

Horthyho kult v Maďarsku roste

Dokončení ze str. 1

rehabilitovat Horthyho. Ale její postoj je k jeho éře zjevně více nakloněný než u předchozích kabinetů. To umožňuje, aby se takové věci jako bus-ta v Csókakő mohly šířit.

Fidesz také čelí neustálé výzvě v podobě krajně pravicového Jobbiku, druhé největší opoziční strany. To přivedlo Fidesz k vlastní nacionalistické rétorice. Poslední události v Maďarsku vyvolaly obavy za hranicemi. Muzeum holokaustu ve Spojených státech označilo očividnou vládní podporu rehabilitace fašistických vůdců za alarmující.

(www.romea.cz)

Romodromu se ve Smiřicích, Holohlavech a Černilově daří

SMIŘICE – Terénní pracovníce občanského sdružení Romodrom se ve Smiřicích, Holohlavech a Černilově věnují v rámci systematické práce s místními rodinami také výchovně-vzdělávací činnosti s dětmi. Doučování, pomoc se školní přípravou a nabídku volnočasových aktivit, především výtvarné, hudební a pohybové programy pro děti, poskytují místní terénní sociální pracovníci už druhým rokem. Během jejich působení lokalitách se podařilo navázat úzkou spoluprací přibližně s dvanácti rodinami, v současné době intenzivně pracují s pěti rodinami.

(vd)

ASISTENT PREVENCE KRIMINALITY PŘI MĚSTSKÉ POLICII V BRNĚ

Příspěvková organizace DROM, romské středisko informuje o vypsání výběrového řízení na pozici Asistenta prevence kriminality při městské policii v Brně.

NÁPLNÍ PRÁCE

romských asistentů prevence kriminality bude spolupracovat s městskými strážníky při dohlížení na veřejný pořádek ve městě a řešení problémů v místních romských komunitách.

POŽADUJEME:

- základní vzdělání
- uživatelskou znalost práce na PC.
- schopnost učit se novým věcem.
- schopnost pracovat samostatně i v týmu.

PŘIHLÁŠKA UCHAZEČE MUSÍ OBSAHOVAT

- motivační dopis
- strukturovaný životopis, údaje o dosavadních zaměstnáních a o odborných znalostech a dovednostech týkajících se správních činností),
- vyplněný dotazník s čestným prohlášením
- ověřenou kopii dokladu o dosaženém vzdělání,

Požadované doklady je možné si stáhnout na www.drom.cz, nebo osobně vyzvednout na DROM, romské středisko Bratislavská 41, Brno 602 00, Vyplněný dotazník, strukturovaný životopis a motivační dopis zasílejte nejpozději do 15. 8. 2012 na e-mail: miroslav.zima@drom.cz, nebo osobně na níže uvedené adrese.

Kontaktní osoby:

Miroslav Zima, Mgr. Simona Wachsbergerová, DROM, romské středisko, Bratislavská 41, Brno, 602 00, tel.: 545 211 576, e-mail: miroslav.zima@drom.cz www.drom.cz.

Vybraní uchazeči budou pozváni k prvnímu kolu výběrového řízení, které formou osobního pohovoru proběhne ve druhé polovině měsíce srpna 2012. Organizace si vyhrazuje právo vyhlásit nové výběrové řízení, pokud nebude vybrán vhodný kandidát. Projekt se uskutečňuje v rámci městského programu prevence kriminality v Brně ve spolupráci s koordinačním centrem prevence.

Týden proti xenofobii v Táboře

TÁBOR – Cheiron T pořádal již 13. ročník festivalu Týdný proti rasismu a xenofobii, který 18. června zahájila v prostorách komunitního centra Cheiron T přednáška na téma Šikana u dětí mládeže s Mari-kou Kropíkovou.

Úterý bylo věnováno promítání dokumentu o dvou vietnamských děvčatech žijících v České republice z cyklu Národnost v pubertě. Po jeho skončení se konala v komunitním centru zajímavá debata.

Ve středu pokračoval festival v Café & Gallery MP7 promítáním dokumentárního filmu Zemřít ukamenováním.

V pátek se na Střelnici tančilo, zpívalo a hrálo při benefičním koncertě pro Cheiron T na oslavu patnáctých narozenin Komunitního centra pro děti a mládež Cheiron T.

Tečkou za celým festivalem byl již třetí ročník turnaje v nohejbale, který se uskutečnil v neděli 10.

června na hřišti restaurace Na Brusírně. Turnaje se zúčastnilo osm týmů (tři romské).

(pb)

Otvírá se kurz pracovníků ve vyloučených lokalitách

TOUŽIM, DOBRÁ VODA – Občanské sdružení Český západ, působící v sociálně vyloučených lokalitách na Toužimsku a Tepelsku, připravuje na podzim letošního roku kurz pro pracovníky organizací pracujících v podobných místech.

Zájemci o kurz, jehož pilotní běh bude bezplatný, se mohou přihlašovat již nyní.

Rozsah kurzu je 90 vyučovacíh hodin. Od října do prosince se bude konat v Dobré Vodě u Toužimi a v Táboře.

Zájemci o účast mohou zasílat přihlášky do 10. srpna na adresu Český západ, Jana Kosová, Dobrá Voda 8, 364 01 Toužim, nebo na adresu jana.kosova@cesky-zapad.cz.

Je nutné přiložit motivační dopis a profesní životopis s přehledem vzdělání a praxe.

Z přihlášených uchazečů bude vybráno 16 zájemců, přednostně těch, kteří mohou získané dovednosti co nejdříve využít ve své praxi v sociálně vyloučených lokalitách.

(jk, eh)

Na letním Muzic Jamu na Pelclově nábřeží se všichni bavili

RYCHNOV NAD KNĚŽNOU – Sdružení Romodrom se zúčastnilo akce, kterou pořádalo Nízkoprahové zařízení SKA z Rychnova nad Kněžnou. Pracovnice z občanského sdružení Romodrom se zúčastnily v sobotu 16. června letního Muzic Jamu, který pořádalo Nízkoprahový klub pro děti a mládež SKA na Pelclově nábřeží v Rychnově nad Kněžnou. Pozvání na akci přijali také zástupci ze společnosti Nevo Dživipen z Nového Města pod Smrkem, kteří se svou romskou kapelou zajistili večerní hudební zábavu pro dospělé.

Taneční vystoupení předvedly členky skupiny Kali Růža pod vedením Julie Tancošové.

(lm)

Jak dál v brněnském Bronxu?

Brněnský Bronx – část města vymezená ulicemi Koliště, Francouzská a Cejl. Část města, jehož přízvisko se do hlav Brňanů zarylo tak pevně, že není třeba dávat ho do uvozovek. Když řeknete v Brně Bronx, každému automaticky naskočí – Jo, ta čtvrť okolo Cejlu! „*Tam bych večer nešel sám*,“ říká o tomto místě Milan Ščuka – úspěšný Rom, který zde ovšem nebydlí. A taky nemá důvod tady žít. Bronx je vnímán nejen jako nebezpečné, ale především nehostinné místo. Místo, kde kdo nemusí, tak tu nežije.

Podobně jako ten Bronx newyorský i ten brněnský prošel v minulých letech významnou proměnou. Původní obyvatelé jej opustili. Židé a Němci museli, Češi zde většinou žít nechtěli a zanedbané pavlačáky raději vyměnili za paneláky v nových sídlištích. Ti, kdo zde zůstávali, nepatřili mezi ty bohaté a často ani mezi spořádané občany. Dnes je čtvrť vnímána především jako romská. Čtvrť plná pochybných heren, zastaváren a kovošrotů. Když jsem v roce 2004 začal pracovat v romském středisku Drom, pravidelně jsem si každé pondělní ráno cestou z tramvajové zastávky Körnerova říkal, co tady vlastně dělám. Ulice zaneřáděné odpadky a oprýskané fasády na mě působily po víkendu v Juliánově jako jiný svět. Jako svět, který si pro život dobrovolně vybere málokdo. Jako svět, ve kterém se člověk natrvalo ocitne jen díky nepřízni osudu. O vlastní vůli se však do něj nevhází. Tenhle pocit mě provázel víc než rok.

V roce 2006 jsem se tam nastěhoval. Špinavá romantika čtvrti v tom hrála menší roli. Převládaly přesně ty důvody, pro které se do Bronxu v posledních letech přistěhovala řada mých sousedů: lze tady získat levné bydlení a v centru Brna jste pěšky za deset minut. Počet nově přichozích roste ve čtvrti s přímou úměrou s rostoucím počtem nově opravených domů – tedy poměrně rychle.

Spolu s novými obyvateli přicházejí změny. Mnohé z nich jsou patrné na první pohled. Opravená budova dětského divadla, které dominuje příd' lodě, co jakoby se chystala vyplout a překřížit na Cejlu cestu městské dopravě. Nebo moderní sídlo Krajského úřadu a naproti němu řada opravených domů. V jednom z nich nepřetržitě už několikátým rokem funguje kavárna. Reguluje kavárna provozovaná pod heslem „*Dobrá káva na špatné adrese*“. Funguje ve čtvrti, kde v době, kdy jsem zde začínal pracovat, bylo možné si v herně (jiný typ podniku

byl těžko k mání) dát tak maximálně turka. Dostupná dobrá káva je symbolem těch menších změn, které nejsou na první pohled tolik patrné. Změn, které s sebou přinášejí noví obyvatelé čtvrti – lidé, kteří sem sice přišli za levným bydlením v blízkosti centra – kteří ale zároveň nechtějí přistupovat na to, že by měli žít v zanedbané čtvrti a vyžadují standard jinde běžný. A tak jsou na Bratislavské najednou opravené všechny pouliční lampy, protože zde bydlí lidé, co to považují za normální a dokážou si o takovouto věc na správném místě říct. To platí i pro kontejnery na tříděný odpad a obecně i na tlak na odpovědné úředníky, aby se ve čtvrti pravidelně uklízelo. Stejně tak pomalu přestalo být normou, aby se rodinné spory řešily na ulici. Vždycky se rychle najde někdo, kdo na chlapa, co na veřejnosti s řevem mlátí svou ženu, zavolá policii. Přesto se lidé, kteří tu žijí, míjejí. Chybí důvody i příležitosti k setkávání.

Na začátku letošního června se energie, hodnoty a životní styl nově přichozích střetly se stylem a energií těch, kdo jsou zde déle usdlí – místních Romů. Ve čtvrti proběhl Ghettofest – jednodenní pouliční festival, který pro všechny a zdarma nabídl pořádnou porci hudby, tance a pohybu. Vytvořil příležitost, kterou využilo na tři tisíce lidí a během jednoho prosluněného sobotního odpoledne se potkali na náměstíčku u Muzea romské kultury a v přilehlých ulicích. Hlavní hvězdy festivalu – Gulo čar a Čankišou odehrály své koncerty na prostranství u Hvězdovy ulice, kde zanedlouho vznikne úplně nový park. Ze stejného místa vzlétl v podvečer i horkovzdušný balon – symbol volnosti a svobodného pohybu. Organizátoři i policie se před akcí obávali možných střetů a nevráživosti. Jejich obavy se nenaplnily. Atmosféra festivalu ukázala, že je možné, aby se spolu v klidu a bez zášti potkali velice různorodí lidé. Setkání tak do určité míry vytvořilo příslib pro lepší budoucnost čtvrti.

O budoucnosti se během festivalu hovořilo na debatě, která proběhla v Muzeu romské kultury. Náměstek primátora Pospíšil představil záměry města, které v rámci rozsáhlého projektu podpořeného penězi z Evropské unie opravuje – městských domů dostalo nová okna a fasády, dalších jedenáct prochází celkovou rekonstrukcí. Příležitosti využili i soukromí vlastníci, kteří opravili čtyři domy. V rámci projektu vznikne na Hvězdové ulici už zmíněný park. Náměstek Pospíšil garantoval, že stávající nájemníci se z opravených domů stěhovat nebudou. Naopak mnoha domech vzniknou díky vestavbám nové byty. Pro potřeby sociálního bydlení bude určen především dům na adrese Francouzská 42 s čtyřiceti byty.

Vedle faktů o tom, co v nejbližší době ve čtvrti vznikne, zazněly i náměty na další možné zlepšení – zpřístupnění obrovského bloku budov mezi ulicemi Francouzská a Bratislavská, přeměna bývalé káznice na Cejlu do podoby Kreativního centra nebo revitalizace veřejných prostor. Ty přednesl architekt a urbanista Karel Havliš, který se se studenty architektury přeměnou čtvrti dlouhodobě zabývá.

Přestože město dle slov náměstka Pospíšila neplánuje žádné rozeštěhování Romů žijících v lokalitě, zaznívala při debatě obava z toho, že změny ve vzrůstající se čtvrti negativně dopadnou na její nejchudší obyvatele. Obavu potvrdil i podnikatel Milan Ščuka, který jako stavitel a znalec mechanismů realitního trhu odhaduje, že s modernizací přijde zákonitě i růst cen bytů a nájemného v nich. A rostoucí nájemné si nebudou moci vzdaleka všichni dovolit – navíc za situace, kdy hodně rodin v budoucnu ztratí v důsledku dopadů změn sociální reformy nárok na čerpání příspěvku na bydlení.

Město Brno je stále vlastníkem významné části bytového fondu ve čtvrti. Rozumná bytová politika města a jeho městských částí Brno-střed a Brno-sever může významně ovlivnit podobu čtvrti. Lze předpokládat, že v místech, kde budou domy určené k sociálnímu bydlení, nebudou růst závratně ani nájem v domech soukromých vlastníků. Bydlení ve čtvrti by si tak mohli udržet i lidé s nižšími příjmy. Do budoucna tedy stále existuje naděje, že čtvrť se pozvedne i bez toho, aby ji opět postihla rozsáhlá výměna obyvatel. Ghettofest naznačil, že soužití je možné. **David Oplatek**
Pracovník Občanské poradny Brno.

komentář

Chudoba a zločinnost

KAREL HOLOMEK

Chudoba cti netratí, platilo vždy. Nejsem si jist, že je tomu tak i dnes. Dozvídám se, že policejní prezidium provádí průzkum, jak spolu souvisí chudoba a kriminalita. Výsledkem má být mapa rizikovosti okresů, která uvádí údaj porovnávající počet nezaměstnaných, příjemců sociálních dávek a počet trestných činů. Chudoba plodí frustraci. Lidé v tomto postavení nemožnou dosáhnout na to, co jiní lidé v lepším postavení. Pak bývají schopni si lepší perspektivu opatřit jinou cestou: kriminálním činem.

Dejte lidem práci a nebude chudých! Největší nezaměstnaností trpí právě příslušníci romské menšiny a to desateronásobně více než lidé z běžné populace. Nejvíce chudých je tedy mezi Romy. Praxe našich měst to ukazuje. A není to tak, že by Romové nechtěli pracovat.

Vysoká nezaměstnanost Romů je přímým důsledkem skryté diskriminace. Nese za ni plnou a jasnou odpovědnost stát. Včetně bezpečnostních rizik.

Souvislosti jsou jasné, ale taky neúprosné. Někdy je třeba říci dosti nahlas a opakovat i to, co je každému známo. Přesto mlčíme. Policejní prezidium za iniciaci takového průzkumu chválím. I když nám nefekne nic nového. Potvrdí jen to, co všichni víme. Důležité ovšem bude, jak tento průzkum prospěje k tomu, aby byly hledány cesty k nápravě. Třeba i administrativními opatřeními, které povedou ke zvyšování zaměstnanosti a přinutí i podnikatele a zejména státní podniky naplňovat tento program. Jiná cesta není.

Bez zpětné vazby

Jestliže premiér Nečas uvozuje svoje neuvěřitelné počiny tím, že mu názory lidí jsou jedno, ukazuje současně, jak ztratil schopnost korigovat svoje názory rozumně, srozumitelně a důvěryhodně prostřednictvím zpětné vazby. To je vlastnost, která pro politiky by měla být rozhodující, chtějí-li si uchovat alespoň zdání, že program, na základě něhož jim lidé dali hlas, naplňují.

Ze strany pana premiéra jde o nečistou hru, která podceňuje obyčejné lidi a jejich schopnost činit si vlastní závěry o skutečných cílech našich politiků.

To mohu pochopit a přijmout jako neúprosnou součást politického boje. Mohu mávnout rukou i nad názory plejády zprofanovaných politiků, kteří panu premiérovi v této nechutné hře úspěšně sekundují.

Dost mi vadí, když tuhle hru hrají i lidé k nimž jsem – a nejen já – donedávna měl ještě důvěru. Mám na mysli ty nepatrné zbytky těch současných politiků, kteří mají disidentskou minulost a u nichž bych předpokládal jistou odvahu a noblesu v chování.

Jestliže pan Vondra prohlásí, že důvodem odstupu ministra Pospíšila je žádost o navýšení prostředků jeho rezortu, pak i on hraje na stejnou falešnou notu. Proč to dělá? Má to zapotřebí? Kdyby aspoň mlčel! Ztratil definitivně svůj kredit statečného muže, získaný v době totality.

Ostatně ho už ztratil v okamžiku, kdy se provalila aféra Promopro. Nese v této záležitosti stejnou odpovědnost jako paní Parkanová a je habebné, že se tváří, jako by o nic nešlo.

Karel Holomek

www.rnl.sk – Rómsky nový list

Noviny Rómov na Slovensku

Co všechno o Romech na nás „vypadne“ z Googlu...

Romové – pod tímto názvem najdeme zhruba 3 350 000 výsledků na internetovém vyhledávači Google. Toto číslo jednoznačně dokazuje, že romská minorita bývá na internetu velmi probírané téma. Ovšem, najdeme tu i mnoho odborných a zajímavých článků, z nichž se můžeme dovědět o Romech možná i to, co jsme doposud nevěděli. A rozhodně není tato věta psána s ironií.

Začneme ale od začátku. Vítězem našeho pátrání se stala Wikipedie. Ano, tato vševědoucí stránka z Googlu „vypadne“ úplně jako první vý-

sledek hledání. A je to právě ta strana, která nám dokáže poskytnout všechny informace o Romech. Původ, vlajka, hymna či jazyk atd.

Další zastávkou internetového dobrodružství se staly Idnes, Aktuálně, Český rozhlas, Týden a mnoho dalších médií přinášejících aktuální novinky z domova i ze světa. Samozřejmě, že se tyto stránky, stejně jako Wikipedie, nespecializují jen na romskou tematiku, avšak velmi často zde najdeme spoustu článků o Romech. Například v tuto dobu poskytují informa-

ce o případu z Břeclavi, kdy byly Romové neprávem obviněni z útoku na patnáctiletého chlapce. Ale dočteme se i to, že vedení Celostátní asociace Romů ČR by uvítalo, kdyby měl premiér romského poradce a v Úřadu vlády působil zastupce Romů.

A pak nás již Google odkáže na mix obrázků a videí. Tady se setkáme s již „typickými“ obrázky – Romy postávajícími u bran polorozpadlých domů zřejmě někde v osadě apod. Není nutno dodávat, že jde o videa vesměs stejného typu.

Ovšem stejně jako všechny výše zmíněné stránky se na první straně vyhledávače vyskytuje i odkaz na Romea.cz. Myslím, že tuto stranu netřeba představovat nikomu z těch, kteří čtou čtrnáctideník Romano hangos. Na internetu existuje samozřejmě více takto zaměřených stran, ale na první straně našeho vyhledávání rozhodně ne.

Na konci první strany najdeme odkazy související s dotazem Romové. Mimo obvyklých hesel jako Romové a vzdělání, Romové na Slovensku či Cikáni si můžeme vy-

brat i Romové napadli a Romové nekradou (každý nechť posoudí sám, do jaké míry je tohle ironie).

Internet je plný romské tematiky. Každý si tu může najít, co potřebuje. A snad každý, kdo vlastní účet na sociální síti ví, že i zde se vyskytuje nepřeberné množství příspěvků týkajících se Romů. Některé by zasloužily zablokovat, nepochybuji však, že jejich strůjce by si během pár minut našel novou cestu k jejich uveřejnění. Ostatně jako vždy.

Denisa Danielová
Studentka střední zdravotní školy.

Na barvě nezáleží

Je mi 16 a nic mi nechybí. Mám hodně dobrých přátel a úžasně-ho kluka. Jmenuje se Matyas. Je to sice Cikán, ale já s tím nemám problém. Na barvě přece nezáleží. Všechno bylo fajn, ale pak jsem ho chtěla představit našim. Vyprávěla jsem jim, jak se jmenuje a jaký je. Pozvali jsme ho domů na večeři.

Za dvě minuty bude osm hodin. Všechno už je nachystané.

„Crrr,“ už zvoní! Rozběhla jsem se ke dveřím, abych mu otevřela.

„Ahoj,“ objal mě. Přivedla jsem ho do jídelny, kde stála máma s tátou.

„Tak tohle je Matyas,“ usmála jsem se a čekala na jejich reakci.

„Dobrý den,“ řekl Matyas a chtěl si podat ruku s našima. Ale oni se neusmáli a nepodali si s ním ruce. Neřekli „Těší mě“ nebo nějakou takovou otřepanou frází. Jen stáli a zírali. Po chvíli se máma rozkoukala.

„Tak Matyas. Jsem ráda, že jsi tady,“ řekla máma, ale věděla jsem že to nemyslí upřímně. Táta mu ani nepodal ruku.

„Pojd' me ke stolu,“ řekl táta a sedl si. Já šla s mámou mezitím do kuchyně.

„Proč jsi nás nevarovala?“ soptila máma.

„A před čím?“ ptala jsem se nechápavě a bála se odpovědi.

„Vždyť je to Cikán! Ještě nám něco ukradne.“

„Ale Matyas takový není!“ bránila jsem ho.

„Co ty víš...“ řekla máma a nelsa vedle mísu s brambory. Já popadla zase talíř se špízy.

U večeře byla napnutá atmosféra. Nevěděla jsem co říct, nevěděla jsem, jestli něco můžu říct. Moji rodiče v jednom kuse zírali na Matyase. Dělalí to schválně tak nápadně. Takhle trapně jsem se v životě necítila. Matyas se ale snažil zachovat klid.

„Je to moc dobré, paní Silvestrová,“ usmál se na mámu.

„Děkuji,“ řekla a snažila se usmát.

„Máte moc krásný dům,“ snažil se Matyas o konverzaci. Ale máma s tátou se s ním bavít nechtěli.

„Je po našem pradědovi. Opravili jsme ho a teď tady bydlíme,“ usmála jsem na Matyase. Tenhle nápad na společnou večeři byl hloupý. Nechápu, jak jsem si mohla myslet, že to bude zábava. Už jsem chtěla ukončit to trápení. Bránil se přijít, proč to udělal? Věděl, do čeho jde. Neměla jsem ho seznamovat s rodiči. TY hloupé předsudky! Jenom kazí svět! No a co že je Cikán? A co to znamená být Cikán? Krást? Copak bilí nekradou? Všichni už dojívali. Měla jsem v ledničce ještě schovaný dezert, který jsem dělala sama podle babiččina receptu, ale už to u tohohle stolu nevydržím. Všichni už dojedli. Nikdo nic neříkal. To je ta pověstná „trapná chvílka ticha“.

„Tak abych už šel,“ usmál se Matyas. Máma se dívala do talíře. Táta zas na hodiny nikdo nic neříkal.

„Vyprovodím tě,“ řekla jsem a vstali jsme od stolu. Už se nikdo nesnažil ani pozdravit. „Omlouvám se ti za dnešní večeř,“ řekla jsem Matyasovi venku na terase.

„Ty za to nemůžeš,“ pohládl mě po vlasech.

„Ale byl to můj nápad,“ marně jsem potlačovala slzy. Jedna mi unikla. Matyas mě objal.

„Jednou by se to stalo. Neplač.“ Políbil mě a odešel. Utřela jsem si slzy a vešla domů. Šla jsem do kuchyně, kde ještě pořád seděla máma s tátou.

„Nemohli jste se aspoň trochu snažit?“ vykřikla jsem. „Co máte za problém? Vadilo by vám, kdyby to byl fajn večer?!“ křičela jsem dál. Byla jsem úplně rudá.

„Ztichni! Na koho si myslíš, že křičíš!“ křikl na mě táta. Zmlkla jsem.

„Došli jsme k závěru...“ řekla máma, „že se k němu nehodíš.“

„Cože?“ ptala jsem se nechápavě.

„Prostě se s ním zítra rozejdeš,“ prohodil táta, jako by to byla ta nejběžnější věc na světě.

„Jak můžete vědět, že se k sobě nehodíte, když ho ani neznáte?“ řekla jsem tiše.

„Neptej se na blbé otázky a dělej co ti říkám!“ řekl táta a zašťoural si prstem v ucho.

„Ale já se s ním nerozejdu! Miluju ho!“ vykřikla jsem. Táta vykulil oči. Zrudl a hned na to zbledl. Vstal a uvalil mi takovou facku, až jsem spadla na zem.

„Neříkej nesmysly a padej do svého pokoje. Máš měsíc zaracha,“ řekl a šel se dívat na fotbal. Teď už mi slzy tekly proudem. Máma pořád seděla na židli a dívala se.

„Na barvě nezáleží!“ řekla jsem a utíkala do svého pokoje, zabouchla jsem dveře a schovala se do skříně. Věděla jsem, že má možná pravdu v něčem, ale teď se spletl...on je jiný. Snaží se, překonává sám sebe. Je chytrý a hodný. Má mě rád, má mě rád více než kdokoliv jiný.

Další den

„Ahoj! Je Matyas doma? Dneska nebyl ve škole, tak jsem mu přinesla nějaké úkoly...“ říkala jsem Erikovi. Erik je Matyasův mladší bratr.

„Jenže on se včera nevrátil domů,“ vysvětloval.

„Cože? A kde je?“

„V nemocnici,“ zašeptal Erik.

„Co? Co se stalo?“ vyhrkla jsem zděšeně.

„Včera ho napadly ty bílé hlavy!“ vykřikl celý rozčilený. Má bratra rád. Určitě si myslí, že za to můžu já. Erik zabouchl dveře. Několikrát jsem zamrkala, abych zahнала slzy a vydala jsem se do nemocnice.

Zjistila jsem, že je na pokoji 105, ještě s dalšími třemi nemocnými.

Stála jsem před dveřmi do jeho pokoje. Jak zlé to vlastně je? Má něco zlomené?A je vůbec při smyslech? Musím jít dovnitř! Stiskla jsem kliku a vešla do pokoje. Pipání. Šero. Postele. Hledala jsem Matyase. Ležel v posteli u okna. Rozběhla jsem se za ním. Hodila aktovku na zem. Byl v bezvědomí nebo možná spal. Jak to mám sakra po-

znat? Klekla jsem si k jeho posteli. Chytila jsem ho za ruku. „Maty,“ zašeptala jsem a rozplakala se.

Vzpomínala jsem, jak jsme se seznámili. Minulý rok přišel do třídy. Já jsem od naší třídní dostala za úkol ho ve škole provést a se všim mu pomoci. Byl úžasný už od začátku. A byl tak chytrý. Nejchytřejší ze třídy. Místo toho, abych já doučovala jeho, on doučoval mě. Byli jsme spolu čím dál častěji... už to nebyly doučovací hodiny. Zamílovala jsem se do něj.

Matyas se pořád nehýbal. Co mám dělat? Už se začíná stmívat. Nechci ho opustit. Seděla jsem na židli vedle jeho postele. Jak dlouho ještě bude trvat, než se uzdraví?

Otevřely se dveře. Byla to zdravotní sestra. „Slečno, už je dávno po návštěvních hodinách. Měla byste jít domů,“ řekla mi sestřička vlídným hlasem.

„Ještě chvíli,“ prosila jsem.

„Ale vždyť už je 10 hodin!“ protestovala sestřička, ale i přesto vpadala mile. Stoupla jsem si, vzala si batoh a naposledy se podívala na Matyase a odešla jsem. Když jsem se vrátila domů, bylo půl jedenácté. Táta byl našťvaný.

„Kde jsi byla tak dlouho? Víš jaký jsem měl strach?“ hučel na mě a vtom si všiml, že mám usazené oči. „Tys plakala?“ zklidnil svůj hlas. Kývla jsem. Přišel další nával slz. Vrhla jsem se mu do náruče.

„Tati, on je v nemocnici,“ vzlykala jsem. Táta mě držel v náručí a nic neříkal. „Včera večer...skini,“ zašeptala jsem. Plakala jsem čím dál víc. Táta pořád nic neříkal. Jen mě pevně držel.

„Neplakej,“ řekl po chvíli. „Běž už spát, zítra to bude lepší,“ řekl a pohládl mě po vlasech. Poslechla jsem ho a šla jsem si lehnout.

Další den po škole jsem zase šla za Matyasem do nemocnice. Vpadla jsem do jeho pokoje. Všude na jednou bylo plno květin, bonboniér a podobných věcí. Byla tam taky celá jeho rodina. Jeho rodiče, bratr, sestra a taky lidi, které jsem v životě nikdy neviděla. Zahlédla jsem tam jeho sestřenku z Anglie, o které mi vyprávěl. Bylo tam snad 30 lidí. Nejdřív si mě všimla Matyasova o dva roky starší sestra Gita. Měla zarudlé oči od toho, jak plakala, stejně jako já. Objala mě.

„Mám strach, že už se neprobudí,“ vzlykala.

„Já taky,“ začala jsem plakat.

„Byla jsem tu včera, ani se nepohnul.“ Vzlykaly jsme už obě.

V nemocnici jsem byla celé odpoledne. Lidé postupně odcházeli a jíní zase přicházeli. Gita tam taky byla celou dobu. Představila mě se všemi, kdo tam byli. Všechno to byla rodina. Někdy tak moc vzdálená, ale i přesto teď byli tady. Přijeli podpořit Matyase. Přemýšlela jsem, kdybych byla na Matyasově místě, jestli by tady taky bylo tolik lidí. Byl pátek večer. Už všichni odešli bylo návštěvních hodinách. Ležela jsem v Matyasově posteli. Nechtěla jsem ho opustit. Zdravotní sestra vešla do dveří, aby zkontrolovala, jestli tady nikdo není. Byla jsem schovaná za Matyasem a ani jsem se nepohnula. Nevšimla si mě a odešla. Chvilí jsem šeptem vyprávěla příběhy, které jsme spolu zažili a pak jsem usnula. Ráno mě probudila zdravotní sestra. Byla to jiná než minule.

„Co tady děláš? Byla jsi tady celou noc? Vypadni!“ strkala do mě a vyprovodila mě z nemocnice. Byla jsem rozcuchaná. Vytáhla jsem z kapsy mobil.

„Tati, mohl bys pro mě přijet? Jsem před nemocnicí,“ řekla jsem. Nic neřekl a zavěsil. Schovala jsem mobil a sedla si na lavičku, která byla vedla nemocnice. Kdy se Matyas probere? Chtěla bych s ním zase mluvit. Chtěla bych vidět jeho úsměv a poslouchat jeho příběhy. Chci se s ním flákat venku nebo třeba se i učit.

Tátovo auto zastavilo přímo přede mnou. Nastoupila jsem a mlčky jsme jeli domů. Dívala jsem dopředu. Copak tátu nezajímá, proč jsem byla celou noc pryč? Když jsme se vrátili domů, šla jsem do svého pokoje.

Seděla jsem na posteli a kolena jsem si tiskla k tělu. Co když se Matyas už nikdy neprobudí? Co budu dělat? Proč se mu to stalo? Začal mi zvonit mobil. Měla jsem ho vedle sebe. Volala mi moje kamarádka Natka. Dívala jsem se na mobil, ale nezvedla jsem ho. Nechtěla jsem s ním mluvit. Natka se ale jen tak nedala, volala mi co dvě minuty. Najednou táta vtrhl do pokoje.

„Nemůžeš to sakra zvednout?“ vykřikl a mrskl s mobilem o zeď a odešel. Ani jsem se nepohnula. Odkdy jsou v nemocnici návštěvní hodiny? Od dvou? Od tří? Možná bych si něco mohla udělat, abych tam mohla být s ním.

„Oběděš,“ křičela máma z kuchyně. Ani jsem se nepohnula. Nemám hlad. Za chvíli přiběhla ke mně do pokoje. „Neslyšíš, nebo co? Vždyť je...“ zastavila se v půlce věty. Všimla si mých napučených očí. Sedla si vedle mě na postel. „Co se stalo, holčičko?“ pohládila mě po vlasech. Nic jsem neřekla. Prohlížela jsem si ji. Proč taky odpovídat. Nepochopila by to. Jak by to sakra mohla pochopit, když si myslí, že je to jen hloupý cigán. Po tváři mi stekla další slza. Kdo mi může pomoci, když mi nikdo nerozumí?

„Neplakej,“ objala mě. „Řekni mi, proč pláčeš,“ prosila mě máma. Neodpověděla jsem. „Můžeš mi věřit,“ zašeptala mi do vlasů.

„Je v nemocnici,“ zašeptala jsem mezi vzlyky. „Zbilí ho, je v bezvědomí,“ plakala jsem hystericky.

„Kdo?“ podívala se mi máma do očí. Přála si, abych neřekla jeho jméno.

„Ten blbý cigán!“ strčila jsem do ní a utekla do koupelny, kde jsem se zamkla. Jak by to taky mohla pochopit. Vidí v něm grázla bez kouska citu. Napustila jsem si horkou vanu. Seděla jsem ve vodě už asi hodinu.

„Zlato?“ zabouchala máma na dveře. „Neutopila ses?“ křičela máma skrz zamčené dveře. Neodpověděla jsem. „Broučku?“ zalomcovala máma s klikou.

„Jsem tady,“ odpověděla jsem.

„Vylez už z vany,“ nabádala mě máma. Neodpověděla jsem. Nechci si s ní povídat. Chci jít za Matyasem.

Gita mi říkala, že má Matyas polámaná některá žebra, zlomený nos a otřes mozku. Jestli se brzo neprobudí, tak může ochrnout. Jestli se vůbec probudí. Když se nad tím zamyslím, je to ještě horší, než jsem si myslela.

Voda už je úplně studená. Je mi zima. Osprchovala jsem se a vypařila se tajně z domu. Šla jsem za Matyasem do nemocnice. Dnes, stejně jako včera, tam bylo hodně lidí. Z toho, jak mě všichni zdravili a objímali, jsem usoudila, že ví, kdo jsem, ale já nevím, kdo jsou oni. Chovali se ke mně strašně hezky.

„Pamatujete se, jak byl Matyas roztomilý, když byl malý?“ začala Matyasova máma.

„Měl takové kudrnaté vlásky...“ vzpomínala nějaká stará paní, kterou jsem v životě neviděla. Dlouho o Matyasovi vyprávěli. Každý, kdo tam byl, přišel s jiným příběhem.

„Běž už domů,“ pohládila mě Gita po vlasech.

„Chci být tady, až se probudí,“ podívala jsem se na Gitu.

„Budu tady já,“ usmála se sebevědomě, ale viděla jsem v jejích očích smutek. Je vůbec nějaká naděje, že se probudí? Dál jsem seděla. Nechtěla jsem ho opustit, ale Gita mě vytáhla ze židle, vystrčila z pokoje a poslala mě domů. Tak jsem tedy odešla. Stála jsem před našim domem. Zdál se prázdný. Dveře byly zamčené, a když jsem zvonila, nikdo neotvíral. Přelezla jsem plot k nám do zahrady. Kde jsou rodiče? Hledají mě? Všimli si vůbec, že jsem pryč? Je podzim a venku je zima. Lituju, že jsem si vzala jen mikinu.

Ležela jsem u dveří, městské hodiny odbíjely půlnoc a navíc začalo pršet. Kapky deště byly obrovské. Za chvíli jsem byla úplně celá mokrá. Nakonec jsem usla. Nevím jak dlouho jsem spala, ale když jsem otevřela oči byla jsem v nemocnici. Ležela jsem v bílé posteli, kolem mě pípalo mnoho přístrojů a měla jsem kapačku. Rozhlédla jsem se po pokoji. Stál tam táta a bavil se s doktorem. Máma spala v křesle.

„Myslel jsem, že utekla s tím svým klukem, tak jsem ji šel hledat, ale zjistil jsem, že ten kluk je už týden v nemocnici. Kdybych nebyl tak hloupý a poslouchal ji, tohle by se nestalo,“ říkal táta doktorovi se slzami v očích.

„Tati...“ natáhla jsem k němu ruku.

„Zlatičko!“ přiskočil k mojí posteli a chytil mě za ruku. „Promiň,“ zašeptal.

„Měla jsem strach. Bála jsem se, že mě už nemáš rád,“ vzlykala jsem. „Kde je Matyas?“ vykřikla jsem náhle, když jsem si vzpomněla na události posledních dnů.

„Ehh... já nevím. Teď odpočívaj,“ pohládl mě po vlasech.

„Dobře,“ kývla jsem. Viděla jsem tátovy obrovské kruhy pod očima. Jakoby několik dní nespál. Pokusil se o úsměv a za chvíli usnul. Vstala jsem z postele a odešla z pokoje bok po boku s kapačkou. Venku byla tma. Nikde nikdo. Hledala jsem pokoj 105, kde by měl být Matyas. Otevřela jsem dveře. Gita spala v křesle a Matyas ležel v posteli. Přiběhla jsem k jeho posteli. Chytila jsem ho za ruku.

„Maty,“ zašeptala jsem. Pohládila jsem ho po vlasech. Všimla jsem si jeho EKG. Rozestupy mezi tepy srdce byly čím dál větší. „Matyasi! Maty!“ křičela jsem, ale jeho srdce se zastavilo. „Miluju tě,“ zašeptala jsem a naposledy ho políbila.

Daniela Sutorová

Žákyně 9. třídy ZŠ, Hranice.

Patrik Kroščen: Až budu dospělý, chci být policistou

Když sledujeme nejrůznější chvaty a výkopy Patrika Kroščena, vše ve stylu kung-fu, musíme říct – jó, ten umí. Pozoruhodné je, že Patriku Kroščenovi je teprve devět let. Chodí do druhé třídy základní školy na Nábřeží v Havířově, kde od loňska bydlí. Do Havířova se přistěhoval spolu s rodiči z Bohumína, kde se také narodil. Patrikův třiatřicetiletý otec, který s rozhovorem vydatně pomáhá, se jmenuje také Patrik a pracuje jako strojník/technik. Patrikova dvaatřicetiletá matka Kateřina se vyučila švadlenou a prodavačkou, momentálně je v domácnosti. Oba pocházejí z dělnických rodin, vyrůstali jako děti v bohumínských sídlišťích.

Patriku, když zrovna netrénuješ, co vlastně děláš?

No, když je hezké počasí, rád hraju s kamarády fotbal a hokej. Jinak se rád dívám na seriál Avatar Aang nebo si zahraju hry na playstationu, případně na počítači.

Proč zrovna kung-fu? Jak ses dostal k těmhle sportům?

Ke sportu mě dovedl otec. Taký jako kluk trénoval a občas trénuje.

Poprvé mě přivedl do tělocvičny našeho dolnolučňského klubu Nerad, když mi bylo pět let.

Ale na své začátky nevzpomínám moc rád, protože bylo opravdu těžké zvyknout si na takový obtížný trénink. Svědčí o tom fakt, že se za tu dobu čtyř let vystříдалo a postupně odpadlo kolem stovky dětí: nezvládly to jak fyzicky, tak psychicky.

Dobře, a jakých úspěchů jsi dosáhl na soutěžích za tu dobu, co trénuješ?

Poprvé jsem se zúčastnil Mistrovství Evropy juniorů federace IBF 2010 v Polsku, když mi bylo šest let. Tam jsem startoval v disciplíně kata, to je sestava, a to v té nejmladší kategorii – chlapci do osmi let. Tehdy jsem skončil jako čtvrtý z 22 závodníků z šesti zemí Evropy a medaile mi utekla pouze o dvě desetiny bodů.

V tom samém roce jsme v říjnu jeli na Mistrovství světa federace Kong-sao 2010 a v kategorii kata – chlapci do devíti let jsem dostal stříbrnou medaili celkem z 25 závodníků z 20 zemí světa. V dubnu

roku 2011 jsme šli na Mistrovství Evropy juniorů federace IBF, které se pořádá tradičně v polském městě Bieruň. Startoval jsem v kategorii kata – chlapci do osmi let a dosáhl jsem poprvé na titul mistra Evropy federace IBF ve své kategorii.

V říjnu roku 2011 jsme se zúčastnili Mistrovství Evropy federace Kong-sao, které se koná jednou za dva roky. Startoval jsem v kategorii kata – chlapci do devíti let a povedlo se mi opět vyhrát a získat zlatou medaili z šestadvaceti závodníků z jedenácti zemí, nejen z Evropy.

Poslední úspěch, kterého jsem dosáhl, představují dvě zlaté medaile z letošního Mistrovství Evropy juniorů federace IBF. Startoval jsem v kategorii kata – chlapci do osmi let, v níž závodilo 20 závodníků ze šesti zemí, a také v kategorii semi-kontakt / zápas juniorů ve váze do 25 kg.

Čím bys chtěl být až budeš dospělý?

Policistou zvláštního útvaru...

*Ptal se Pavel Pečinka
Foto: Rostislav Mžik*

P. Kroščen st.: Chtěl bych říct: Synku, dotáhlš to daleko

Málokterý otec se snaží od malička svého syna nasměrovat na určitou dráhu s takovou vytrvalostí jako Patrik Kroščen. Zajímaly nás proto jeho cíle, motivy a očekávání.

Kdo je trénerem vašeho syna?

Velmistr Pavel Trošák. Je to nositel 9. danu a také prezident Mezinárodní federace sportu a bojových umění ve stylu „dju su kung fu chan shao lin si“ pro Českou republiku. Tohoto člověka si nesmírně vážím, obětoval totiž celý svůj život tomuto sportu. Jinak je velice přísný, tvrdý a nekompromisní. V sedmdesátých letech založil svou školu, kde se trénovalo tradiční bojové umění zvané karate shotokan. A až na přelomu osmdesátých a devadesátých let se začal zabývat stylem dju su kung fu, který se k nám dostal právě díky němu a jemu blízkých přátel z Německa a Polska. Je to člověk, který mě dokáže svou aktivitou, jak se říká, nakopnout, a to tehdy, kdy to potřebuju.

Uvedu příklad – je majitelem stavební firmy, kde ve svém věku normálně manuálně pracuje od rána do večera, poté přijde na řadu trénink od 18 hodin, kterého se aktivně účastní, a ve finále si od pátku do soboty zajede zaskákat padákem, aby se uvolnil...

Co vás čeká v nejbližší době? Nějaké závody?

Od 5. do 7. října se uskuteční Mistrovství světa federace IBF, které se bude konat v Budapešti. A dále: 27.–28. října se odehraje Mistrovství světa federace Kong sao, které se bude konat v polském Mikolowě. Určitě bychom se chtěli zúčastnit obou soutěží, ale je to dost finančně náročné, takže ještě nebudeme předbíhat.

Tohle všechno musí spolýkat dost peněz, ne? A kolik času trávíte tréninkem?

Tak co se týče financí, všechno zatím hradíme ze svých zdrojů. Je to okolo 60 000 korun ročně. Velkou část z toho tvoří doprava, jelikož dojíždíme v průměru třikrát týdně na trénink...

Máte ještě další děti? Čemu se věnujíte?

Ano, máme ještě dvě dcery – dvojčata Kateřinu a Karolínu. Letos jim bude 14 let, chodí na „základku“ do osmé třídy. Aktivně se věnují zpěvu a tanci, od devíti let navštěvují základní uměleckou školu. Karolína hraje na klavír a Kateřina na kytaru.

Co byste si ze všeho nejvíce pro svoje děti přál?

Tak jako asi každý rodič – jen to nejlepší, spokojenou budoucnost.

Když se Patrik od malička učí pořád bojovat, bojovat, bojovat – napadlo mě: je díky tomuto sportu agresivnější, využil někdy své dovednosti?

Tuto otázku mi často pokládají lidé v mém okolí. Určitě není agresivní, myslím si, že právě naopak člověk, který se věnuje těmto sportům, je klidnější, vyrovnanější a kontrolovatelnější.

Znáte ve svém okolí někoho z řad Romů, kdo se podobným sportům takto věnuje?

Ano, mám pár přátel, kteří se dokázali v tomhle prosadit. Třeba Edmund Balog, Lucresius Chang Kišš, jinak vím ještě o další lidech, ale osobně je neznám. Třeba Pavel Petrásek, Leoš Kotlár, který stál v 80. letech u zrodu havířovského karate a další...

Jak velký ohlas má ve vašem okolí úspěch vašeho syna?

Určitě si lidé všimají jeho úspěchu. Myslím si, že to má kladný ohlas. Ale Patrik to ještě takto nevnímá vzhledem ke svému věku, což jsem velice rád. Takže se chová jako normální dítě, které občas provede ně-

jakou klukovinu anebo taky dokáže někdy pozlobit.

Má Patrik nějaký vzor? Kdo ho nejvíce inspiroval kromě vás?

Jeho vzorem je určitě trenér a navíc ho inspiroval filmový herec Jean Claude van Damme. Taký Donny Yen, který ztvárnil roli trenéra známého herce Bruce Lee.

Kam až by to Patrik měl podle vás dotáhnout a jaké s ním máte plány?

Jako otec budu v první řadě rád, když z něho vyroste slušný člověk bez ohledu na to, jestli mu tohle sportovní nadšení vydrží. Nikde není psáno, že za rok za dva u toho zůstane a bude pokračovat. Na druhou stranu ho budu v této aktivitě nadále podporovat, a to dokud bude sám chtít. Určitě bych se chtěl dočkat dne, kdy bych mohl říct – jó, synku, dotáhlš to daleko a ten film s tebou se mi hrozně líbil...

Jak dlouho se tomuto náročnému sportu může člověk aktivně věnovat a závodit?

Když vidím našeho trenéra, kterému je skoro šedesát, tak mám pocit, že asi do smrti. To je u těchto sportů běžné. Na rozdíl od hokeje a fotbalu, kde odcházejí sportovci v 30–40

letech do důchodu, znám lidi, kteří přišli, aby začali právě v tomto věku, a to hlavně ze zdravotních důvodů. Kung-fu je velice zdraví prospěšné jak po psychické, tak fyzické stránce. Co se týče závodů, existují kategorie, kterých se účastní i mistři a nositelé danu – to je stupeň mistr – bez ohledu na věk.

Na závěr ještě trochu mimo téma. Mluvíte romsky? A co z romských tradic by se podle vás mělo udržet? Jste spíš pro integraci, nebo asimilaci?

Romsky rozumím a mluvím částečně tak asi napůl jako dnes většina Romů. Dokud jsem nezjistil, že existují lidé jako například profesor Ignác Zíma, který je podle mě největším odborníkem na romský jazyk, tak jsem si myslel, že hovořím a rozumím docela dobře. Jinak rodiče s námi doma romsky nemluvíli, takže jako děti jsme kromě základních slov neznali téměř do dospělosti skoro ani slovo.

Asimilace, integrace – nikdy jsem toto neřešil, přišlo to samo od sebe a je jedno, jestli žijete ve smíšeném nebo nesmíšeném manželství či partnerství, důležité je, aby rodina slušně fungovala bez ohledu na národnost.

Ptal se Pavel Pečinka

co na to naši čtenáři?

Pavle, chtěla jsem vám jen dát feedback k těm vašim holkám z té nově zavedené fotostrany Romano hangos. Prokoukla jsem vaši strategii a myslím, že to děláte dobře. Kluci jsou někdy nevyzrálí a mají občas bytostnou potřebu si vytahovat triko. Ale na krásnou Romku si chlipnej gádžo, marná sláva, přece jen míš troufne... Zejména ta Adriana Pačanová, ta mistryně ČR ve vzpírání, ta mě fakt dostala... Na těchhle holčinách se dá stavět!

Klára Samková, advokátka, publicistka, Praha.

Děkuji za posílání vašeho časopisu.

Matušovská Květa, parlamentní poslankyně za KSČM, Praha.

Děkuji za zaslání čísla RH. Distribuoval jsem je svým abonentům, včetně Honzy Křečka i Jána Ravasze, který mi udělal radost, kdy desetileté vedení korunoval absolutoriem bakalářského programu na Univerzitě J. A. Komenského. Vedoucí katedry speciální pedagogiky mi ihned po státnici telefonovala s tím, že exceloval: odbornou zkoušku klasifikovala komise jako velmi dobrou (2) a taktéž obhajobu bakalářské práce, která byla na romské téma – aktuální problémy. Ján Ravasz stojí za vaši pozornost. Proto vám na něj poskytnu elektronický kontakt.

Felix Černoch, vysokoškolský pedagog, Praha.

Malé děvčátko ze Slovenska

Pamatuji si, kdy jsme se přistěhovali ze Slovenska do Ostravy. Bylo mně šest let, moje máma mě učila a říkala: „Květo, když půjdeš do školy, musíš pěkně říct učitelce „Dobrý den“. A když se ti bude chtít na WC, tak se musíš přihlásit a říct „Súдруžka učiteľka, môžem ísť na záchod?“ Tyhle dvě věty jsem uměla dobře, když jsem nastoupila poprvé do školy. Jinak jsem neuměla ani slovo česky. Ve třídě jsem jen seděla a poslouchala, co říkají a dělají spolužáci. Pomyslela jsem si teda – já také chci mluvit. A začala jsem mluvit romsky. Myslela jsem, že mě nikdo neuslyší. Paní učitelka řekla: „Kdo to tady mluví?“ Lekla jsem se a už jsem nikdy nemluvila sama k sobě. Tahle paní učitelka byla hodná a pořád na mě mluvila. Moc dobře věděla, že nerozumím česky, proto na mě mluvila. Až jednou, když jsem chodila do školy už celý rok, jsem z ničeho nic paní učitelce začala rozumět. Jejda, jak já jsem byla ráda. Ale stejně jsem nakonec musela ještě jednou nastoupit do první třídy. Když jsem postoupila do druhé třídy, to už jsem věděla, co si gádžové povídají.

Byla jsem pyšná, že umím také mluvit česky. Taky jsem chodila do obchodu nakupovat a říkala „jeden chleba prosím“. A tak pomaloučku jsem začala mluvit česky. V dnešní době Romové doma mluví česky, takže děti, když nastoupí do školy, už česky většinou mluvit umí. Ale přesto je čeština pro některé romy docela těžká řeč. Nikde na žádné škole se nemluví romsky až na jednu školu v Porubě, kde se romština vyučuje...

Romové a děti, i já se teď učím psát romsky a do čtvrtého ročníku té školy chodím. Protože si chci udělat maturitu.

Květoslava Podhradská

E cikňi čhajori pal e Slovensko

Leperav peske, sar avľom pal e Slovensko te bešel andre Ostrava. Has mange šov berš. Miri daj man sikhave las the phenelas mange: „Kveto, sar džaha andre škola, mušines šukar te phenel la učiteľkake: „Dobrý dzeň“, the sar pes tuke kamela pro budaris, ta mušines pes te mangel the phenel: „Súдруžka učiteľka, môžem ísť na záchod?“ Kale duj lava me lačhes džanavas, sar me geľom peršones andre škola. No, me aňi lav na džanavas gadžikanas. Me andre škola ča bešavas the šunavas, so jon vakeren u keren, o gadžikane čhave. Ta mange mišľinavas: „The me kamav te vakerel.“ The chudľom te vakerel romanes, phenavas mange, hoj jon man na šunen. E učiteľka phendľas: „Ta ko kade vakerel?“ Joj, me darandľom, the imar ňikda šoha na vakeravas romanes ke mange korkorake. Kala učiteľka has lačhi manušňi, ta vareso manca furt vakerelas. Joj mištes džanelas, hoj na džanav gadžikanas, vaš oda manca vakerelas. Jekhvar, sar imar phiravas calo berš andre škola, ňi-sostar nič, me lake imar achalľom, so joj vakerel. Joj, sar me somas rado! No, the avka mušindľom te phirel mek jekhvar andre peršo trjeda. Sar me geľom andre dujto trjeda, ta imar džanavas, so jon, o gadže, vakeren. Somas barikaňi, hoj džanav tiž te vakerel. Sar džavas andre sklľepa te cinel, phenavas: „Jeden chleba prosím si.“ No, avka polokores man sikhľiľom te vakerel gadžikanas.

Adadžives o Roma khere vakeren gadžikanas. O čhave imar lačhes džanen, niž džan andre škola, te vakerel gadžikanas. Aľe the avka, gadžikaňi duma varesavenge Romenge hiňi phari. Bo ňikhaj andre škola na vakeren o gadže romanes. Akana me prindžardľom Porubsko škola Ost-ravate, kaj pes o gadže sikhľon romanes! Romale, čhavale, ta the me man sikhľuvav te pisinel romanes! Me andre kadi škola phirav andre štarto trjeda. Phirav odoj jekhvar andro kurko, pal o dílos. Kamav peske te kerel maturita.

Květoslava Podhradská

www.romea.cz – Romský informační portál

Jaké budou sociální dávky od července? sKarta a její využití...

Lidé obecně bývají nedůvěřiví vůči novinkám a mají z nich strach. V případě sociální reformy a jejich součástí tomu není jinak. Otázkou však zůstává, zda není v tomto případě nedůvěra na místě. Celou reformu od počátku provázejí problémy, nedostatek informací a kritika odborné veřejnosti. Aktuálně se rozjíždí další součást sociální reformy, a to karta sociálních systémů, na kterou se začnou vyplácet nepojistné dávky. Poté, co se systémem osvědčí, se uvažuje o rozšíření počtu vyplácených dávek a služeb.

Které dávky se budou vyplácet na sKartu?

- rodičovský příspěvek,
- příspěvek na dítě,
- příspěvek na bydlení,
- podpora v nezaměstnanosti,
- dávky v hmotné nouzi (příspěvek na živobytí, mimořádná okamžitá pomoc a doplatek na bydlení),
- dávky pro osoby se zdravotním postižením (příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku) a další.

Karta zatím není určena pro výplaty důchodů a nemocenské, což se v budoucnu může změnit.

Základní informace ke kartě sociálních systémů zveřejnilo MPSV na stránkách socialnireforma.mpsv.cz a Česká spořitelna na www.skontakt.cz. Poté, co jsme byli v přímé práci s pravděpodobně budoucími držiteli „sKarty“ bombardováni dotazy spíše praktickými, jsme shrnuli základní informace do tohoto článku. Ve většině případů se jedná o informace z uvedených serverů. Pro další informace se můžete obrátit na pracovníky oddělení nepojistných sociálních dávek kteréhokoli úřadu práce nebo na infolinku 844 844 803.

Proč se systém zavádí?

sKarta se zřizuje za účelem úspory nákladů při vyplácení sociálních dávek, odhaduje se úspora kolem miliardy korun ročně (po plném zavedení systému). Uspoří se zvláště v administrativě, kdy odpadnou například výdaje s hotovostním vyplácením dávek formou poštovní poukázky. Jako výhoda pro příjemce je uváděno pohodlí, kdy není třeba chodit pro peníze na poštu, ale jsou příjemci dostupné skrze bankomaty České spořitelny (lze použít i bankomaty jiných bank, ale výběr je dražší).

Kdy bude systém sKarty spuštěn?

sKarty se začnou zavádět začátkem července. V současné době probíhá výběr skupin osob, které je obdrží nejdříve. Tento výběr mají na starosti příslušná oddělení úřadu práce. Se zaváděním sKaret se počítá nejdříve v Čechách ve vytípaných městech, postupně se rozšíří i do dalších oblastí po otestování a vyzkoušení vzniklých problémů. Zatím není známý termín spuštění sKaret v Brně.

Výhody sKarty

S kartou lze platit v obchodech, které jsou vybaveny terminálem. Další výhodou pro příjemce je, že nemusí mít obavu ze ztráty hotovosti, protože karta je standardně zabezpečena a lze čerpat finance postup-

ně. sKarta také slouží k identifikaci na úřadě práce, je vybavena čipem. V budoucnu se uvažuje o rozšíření jejích funkcí. Osoby se zdravotním postižením budou sKartu zároveň využívat jako průkazku ZTP, ZTP/P.

Nevýhody sKarty

Nevýhodami sKarty se ani stát ani banka veřejně nezabývají, bohužel by měly. Pro držitele sKarty již nebude možné volit výplatu poštovní poukázkou (složenkou), což v podstatě příjemce nutí pořídit si vlastní účet nebo využívat účet zřízený u České spořitelny. Tak i tak je to pro příjemce dávek administrativní zátěž a v některých případech i finanční zátěž. Poplatky, které jsou v souvislosti s využíváním sKarty zavedeny, budou pro příjemce nepřijemnou novinkou.

- **Zdarma** bude první výběr z bankomatu nebo první převod peněz, vystavení sKarty z důvodu končící platnosti, bezhotovostní platby u obchodníků a samozřejmě i ve-

- dení a zřízení účtu.
  - Při ztrátě, odcizení, znehodnocení nebo změně příjmení (např. po svatbě) bude vydání náhradní karty zpoplatněno 240 Kč.
  - Při výběru z bankomatu jiné banky bude poplatek za výběr 40 Kč (druhý a další výběr u České spořitelny 6 Kč).
  - Při zřízení zůstatku v bankomatu jiné banky zaplatíte 20 Kč (u České spořitelny zdarma).
- Další poplatky na příjemce čekají, pokud si nevyzvedne sKartu do šesti měsíců nebo při opětovném zaslání PIN kódu či bezpečnostního hesla (tyto údaje přijdou doporučeně do vlastních rukou adresáta).

Jak bude karta vypadat?

V případě, že bude karta zároveň sloužit jako průkaz osoby se zdravotním postižením, bude na její přední straně fotografie. V ostatních případech se bude vydávat bez fotografie, na přední straně bude z osobních údajů uvedeno pouze jméno. Další údaje budou na zadní straně karty.

Je tento systém výplaty sociálních dávek vhodný?

Vzhledem k tomu, že příjemci nepojistných sociálních dávek patří k nejchudším vrstvám obyvatelstva, je sKarta diskutabilní. Zvláště v otázkách kolem poplatků, které vznikají se zavedením systému, a také s tím, že příjemce nemusí obdržet celou částku (viz dále).

Nahrazení výběru na poště výběrem z bankomatu není takovou výhodou, jak se zmiňuje, poplatky za druhý a každý další výběr mohou vést (a pravděpodobně i povedou) k tomu, že příjemci budou opět vybírat celou částku najednou. Navíc bankomaty neumožňují vybírat dávku celou, ale pouze zaokrouhlené (nevyplácí mince nebo částky pod 200 Kč), což vede k tomu, že příjemce bude mít k dispozici méně

peněz, než je výše dávky. Tento problém nenastane v případě, že budou využívat kartu k platbě u obchodníků, kdy je možné využít celý zůstatek.

Umožněním výběrů z sKaret není možné zajistit kontrolu, zda se sociální dávky nezneužívají (např. alkohol, výherní automaty), protože příjemce si může za peníze v hotovosti pořídit cokoli. Tento argument nemá žádnou základnu, snad jen v případě rizikových klientů, kterým může být výběr hotovosti z bankomatů omezen. Jeho omezením se ale riskuje, že způsobíme příjemci propad do sociálního vyloučení. Lidí, kteří nemají zkušenosti s platební kartou (především starší osoby), nebudou vědět, jak správně hospodařit se sociální dávkou. Domníváme se, že než si zvyknou na systém plateb, výběrů a na jejich kontrolu, můžou peníze dřív utratit, než by je měli v celku v hotovosti vyplacené poukázkou. Tímto způsobem se můžou příjemci so-

ciálních dávek rychle dostávat do finančních potíží. Další nemilou záležitostí jsou exekuce, které trápí jistou část příjemců sociálních dávek.

Jakmile budou sociální dávky vyplaceny na účet, je možná srážka z tohoto příjmu exekutorem?

Exekuci podléhají jen částečně:

- mzda
- důchod
- nemocenská
- peněžitá pomoc v mateřství
- dávky státní podpory nevyplácené jednorázově (přídavek na dítě, rodičovský příspěvek aj.)
- odstupné, podpora v nezaměstnanosti a jiné

Exekuci nepodléhají:

- dávky pomoci v hmotné nouzi
- jednorázové dávky sociální podpory
- příspěvek na bydlení
- dávky sociální péče

Zpoždění s výplatou dávek bude v případě, že má příjemce svůj účet, protože dochází ke dvěma převodům (peníze jsou vyplaceny na účet u České spořitelny a následně převedeny na klientův účet), přičemž každý převod může trvat až jeden den. V případě placení nájmu nebo úhrady splátky či inkasa je každé zpoždění obecně považováno za problém, který si má vyřešit příjemce dávky (ale nemá jak).

Každý, kdo obdrží kartu sociálních systémů, zároveň s ní dostane i potřebné informace na letáku. Pokud tuto kartu ztratí nebo vznikne jiným způsobem riziko jejího zneužití, může ji majitel zdarma telefonicky zablokovat na čísle 800 752 782 (linka zdarma).

Margita Rácová

Terénní sociální pracovnice SRNM.

Renáta Machalová

Terénní sociální pracovnice,

Romodrom, Brno.

Soňa Pavelková: Jsem šťastná, že teď nežiju v Česku

Dokončení ze str. 1

čuje, „šlo o školu, ve které jsem si tvořila vlastní osobnost, a to muzikantsky i jako mladá dívka. Byla to určitě ta nejlepší volba a každému člověku, který má rád hudbu a chce se v ní zdokonalovat, bych tuto školu doporučila.“ Oproti ZŠ se na Ježkově konzervatoři Soňa setkala s různými národnostmi: „To byla velká inspirace pro všechny hudebníky. Romů nás tam chodilo asi 10, většina z nich pokračuje ve studiu dál, žije se hudbou, někteří dokonce mezinárodně.“

A jak to má Soňa s moderní hudbou? „Mě nejvíc baví rnb, soul, funk, Jodeci, H-Town, Boyz 2men, Mary J. Blige a Fantasia,“ vypočítává talentovaná Romka a pokračuje: „Dalo by se říct, že poslouchám jenom černou hudbu. Líbí se mi jejich harmonie a projev, je to něco, s čím se dokážu ztotožnit. Ale samozřejmě romská hudba je zase citová záležitost, tam mám srdce. Hlavně když si poslechnu Ricarda Kwieka, velice známého romského zpěváka, který má písně především

křesťanské. Doslova ho miluju, i to, jak se krásně dokáže vyjádřit.“

Zajímalo nás, jak vidí Soňa romská a neromská média a vzájemné ovlivňování obou prostředí. „Chtělo by to, aby se i Neromové vzdělávali v oblasti historie a kultury Romů. Otázka je, kolik procent Neromů čte Romano hangos a jaký to na ně má vliv. Žiju už několik let v zahraničí a vidím, jaký zájem mají lidi v ostatních zemích o naši populaci a její kulturní rozvoj. Moc si jich za to vážím. Nevzdělanost většiny v české republice, třeba v záležitostech romské historie, představuje velkou bariéru. My jsme se ve školách o České historii učili, jenže učili se Češi o té naší? Proto jsem ráda že Romano hangos existuje. Ale jsem šťastná, že žiju mimo Českou republiku. Tím nechci nikoho urazit, ale děkuju Bohu za tu šanci poznat, jaké to je žít v multikulturní společnosti. Tady u mě ani mého muže nikdo neřeší, jestli jsme černí nebo bílí, koukají třeba na to, co máme na sobě, ale neřeší náš pů-

vod,“ popisuje Soňa své zkušenosti z Kanady a Británie. Podle ní existuje mnoho věcí, které v Česku mladý člověk nezažije. Jednou z nich je právě „cítit se na úrovni, i když jsi Cikán a nejsi bohatý“.

K nejkrásnějším zážitkům Soni patří soutěž Česko hledá Superstar 3. Díky ní strávila měsíce života zpíváním a vystupováním. „Naplnilo to mou duši i ambice,“ vzpomíná. „Byla to krásná zkušenost a jsem za ni Bohu moc vděčná.“

Co se týká hlavních novinek, Soňa právě čeká chlapečka. Moc se na něj těší a věří, že první rok dva se nebude věnovat ničemu jinému. Jakmile bude kluk větší, tak by Soňa chtěla nastoupit v Británii, kde právě pobývá, do školy. Kdyby si měla splnit nějaký sen, ráda by založila nadaci pro děti bez rodičů: „Ráda bych jim vytvořila domov, ve kterém by cítily lásku a rodinnou atmosféru, tak aby se mohly připravovat na své povolání a přitom nestrádaly v důležitých oblastech atd. Pokud bych měla šanci rozjet jaký-

koliv projekt spojený s dětmi, tak by mě to naplňovalo, ale hlavně bych byla šťastná kvůli těm dětem, protože to jsou malí lidé, kteří to už tak to budou mít v životě těžké a my bychom jim to měli ulehčit.“

Mezi osobnosti, kterých si Soňa váží, patří především romský zpěvák Ricardo Kwiek a Anna Poláková, bývalá šéfredaktorka romského vysílání Českého rozhlasu. Polákovou hodnotí jako inteligentní, vzdělanou ženu: „Pro mě je především vzorem matky, která se vzdala svého postavení, luxusu a vlivu, který si vydobyla. A tohle vše obětovala kvůli bezpečí svých dětí a jejich zdravému a svobodnému růstu. I kdyby měla obětovat sebe, tak bude žít pro své děti, a to je to, za co ji miluju a vážím si jí.“ Podle Soni se dá hodně takových romských osobností jako Anna Poláková najít v knize Roma Rising, přičemž většina o nich ani neví. To je škoda, protože jde o lidi, na které mohou být hrdí Romové i většinová společnost.

Image Soni už přilákala zájem nejrůznějších fotografů, v Kanadě se v roce 2011 dokonce modelingu věnovala delší čas. „Jenže většina těch nabídek končila nahotou, tudíž jsem je odmítala, a účastnila se jen těch, které mi byly sympatické a nijak mě neurážely,“ vysvětluje. Prošla nerůznějšími místy – byla zpěvačkou, modelkou, telefonní operátorkou či asistentkou ve škole. Na její věk toho bylo dost, ale váží si každé šance, kterou dostala.

A jak Soňa vidí budoucnost česko-romského soužití? „V první řadě je nutné, aby se co nejvíce Romů začlenilo se do společnosti. To pro ně znamená mít dobrou práci, dostatečné vzdělání a sebevědomí na splnění vlastních ambicí. Nejsem si ale jistá, jestli samotní Romové mohou tyto věci posunout dopředu, podle mě je to spíše otázka přístupu státu a jeho politiky. A zdá se mi, že se situace v Česku natolik zhoršila, že nějaké kulturní akce nebo projevy tomu teď těžko pomůžou.“

Ptal se Pavel Pečinka

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

Program na červenec 2012

OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17¹⁵)

Stálá expozice: Příběh Romů

Stálá expozice představuje příběh Romů ve světových dějinách. Na historické ose ukazuje kulturu Romů i změny v jejich způsobu života od Indie po dnešek.

NOVĚ OTEVŘENO!

Výstavy

Ferdinand Koci:

Střípky z tvorby romského výtvarníka

Výstava děl malíře a výtvarníka albánského původu žijícího v Anglii. Výstava je součástí evropského projektu R.I.C.E.

6. 4.–22. 9.

Kamila Berndorffová: Obřady a rituály Indie

Fotografie Kamily Berndorffové zavádějí diváka do současné Indie. Ačkoliv je dnes Indie moderním sekulárním státem, hraje zde mytologie, promítnutá do každodenně se opakujících rituálů, stále podstatnou roli.

Kamila Berndorffová tuto realitu zachycuje ve svých fotografiích. V centru její pozornosti stojí především různé polohy hinduismu. Výstava Obřady a rituály Indie doplňuje tematicky novou stálou expozici Muzea romské kultury, která se věnuje pravlasti Romů – Indii.

15. 6.–9. 9.

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

Zaměstnání hledá

Mgr. Martina Vyziblová

(nar. 1980)

e-mail:

martina.vyziblova@seznam.cz

Vzdělání:

- 2003–2006 Filozofická fakulta MU, Brno – obor Pedagogika
- 2003–2005 Pedagogická fakulta MU, Brno – obor Sociální pedagogika
- 2000–2003 Filozofická fakulta MU, Brno – obor Sociální pedagogika a poradenství
- 1994–2000 Gymnázium Slovanské nám., Brno
- Jazykové znalosti: angličtina – středně pokročilý, zkouška Cambridge FCE (1999)
- romština – mírně pokročilý, kurzy Muzea romské kultury (2003–2006)
- němčina – základní znalost
- Počítačová gramotnost: PC, MS Office, internet

Praxe:

- 2009 – dosud rodičovská dovolená, Muzeum romské kultury, Brno (douchování formou dobrovolnické činnosti)
- 2006 – dosud Společenství Romů na Moravě, Brno (korektury romských textů pro periodikum Romano hangos, překlady romských textů)
- 2005–2008: Muzeum romské kultury, Brno – lektorka pro doučování (mimoškolní příprava) dětí, organizace volnočasových aktivit, tvorba projektů, komunikace s rodinami, spolupráce se školskými institucemi)
- 2003–2005: Kabinet multikulturní výchovy PdF MU, Brno – dobrovolnice v projektu Domácí učitel (doučování dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí)
- 2003: Dětský domov, Vranov u Brna – 80 hodin pedagogické praxe

Adresa redakce
Romano hangos
a Společenství Romů
na Moravě

Bratislavská 65a,
Brno 602 00
tel.: 545 246 673
www.srnm.cz

číslo účtu:
27-488570217/0100

Fotograf s dlouholetou praxí v celostátních médiích hledá zaměstnání.

e-mail: photo.report@centrum.cz

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIC:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol: ..... ☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2011 činí 240 Kč.

Multikulturní výchova

Projekt MKV-400x na českých školách

- **Cesty romské hudby**
- **Díky, že se ptáte**
- **Rodina od vedle**
- **Ostrov**

Základním a středním školám nabízíme kompletní realizaci 4 přednáškových bloků zaměřených na multikulturní výchovu.

Investice do rozvoje vzdělávání

Vydávání Romano hangos
podporuje Ministerstvo kultury
České republiky

Romano hangos / Romský hlas. Vychází s podporou Ministerstva kultury České republiky. Vydává Společenství Romů na Moravě. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. E 8154. Šéfredaktor: Pavel Pečinka, tel.: 728 916 007, e-mail: pecinkapavel@seznam.cz. Redakce: Karel Holomek, Gejza Horváth. Sazba: Radim Šašík. Externí spolupráce: Kateřina Danyiová, Praha; Jakub Krčík, Praha. Elektronická verze: www.srnm.cz. Redakční rada: Jan Horváth – obě. sdružení Studénka; Jiřina Somsiová – předsedkyně obě. sdružení, Olomouc; Jana Horváthová – ředitelka Muzea romské kultury, Brno; Jiřina Šiklová, socioložka; Kumar Vishwanathan, Ostrava; Hynek Zima, Brno. Adresa redakce: Bratislavská 65a, 602 00 Brno, tel.: 545 246 673, e-mail: rhangos@volny.cz. IČO vydavatele: 44015178. Bankovní spojení: Komerční banka Brno-město, číslo účtu: 27-488570217/0100. Tiskne: Grafex, spol. s r.o., Kolonie 304, 679 04 Adamov. Rozšiřuje: Kongrestakt Brno.